

Lessons learned: aanbevelingen voor beleidsmakers vanuit het Natuurlijk Kapitaalprogramma

Sinds 2016 werken we bij MVO Nederland samen met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan het programma Natuurlijk Kapitaal. Het doel: zorgen dat bedrijven natuurlijk kapitaal integreren in hun bedrijfsvoering. Dat vergt een flinke investering van bedrijven en organisaties. De afgelopen jaren hebben we met veel bedrijven gewerkt die actie hebben ondernomen op dit gebied, variërend van boeren tot chemiereuzen. Daar hebben we een hoop van opgestoken: bedrijven kunnen het niet alléén, hoe graag ze ook willen. Om meer bedrijven met de natuur te laten werken zijn goede randvoorwaarden een vereiste. Hierin is de overheid een belangrijke speler. In dit document geven wij aanbevelingen aan beleidsmakers om natuurlijk kapitaal in het bedrijfsleven te stimuleren.

Om natuurlijk kapitaal onderdeel te maken van bedrijfsvoeringen is een mix van normeren, bejijzen en stimuleren nodig. Onze concrete oproepen:

- **Stel concrete doelen** om een netto positieve bijdrage aan natuurlijk kapitaal in Nederland te realiseren. Formuleer een langetermijnvisie inclusief concrete stappen om deze doelen tijdig te realiseren.
- **Beprijs** de uitstoot van schadelijke stoffen zodat de negatieve effecten op het milieu onderdeel zijn van de prijs. Stel limieten aan de uitstoot van schadelijke stoffen, zoals stikstof en methaan, en voor het gebruik van pesticiden. Maak een rijksbrede inventarisatie van schadelijke subsidies en bouw deze af of zet deze om in natuurpositieve subsidies.
- **Verplicht** bedrijven om de (positieve en negatieve) impact van hun bedrijfsactiviteiten op de natuur en hun afhankelijkheden van natuur inzichtelijk te maken en hierover te rapporteren via jaarverslagen.
- **Stimuleer** natuurinclusieve businessmodellen, zoals de natuurinclusieve teelt en toepassing van biobased grondstoffen in bouw, chemie en textiel.
- **Faciliteer** bewustwording en verandering in denken rondom natuurlijk kapitaal. Stimuleer kennisdeling op inhoud, samenwerkingsvormen en houding en uitwisseling van best practices. Waar inmiddels bij veel bedrijven actie wordt ondernomen op klimaat en energie, blijft de bewustwording rondom natuurlijk kapitaal achter.

Agrifood

De agrifood-sector heeft een grote afhankelijkheid van natuurlijk kapitaal. Tegelijkertijd kan deze sector er ook veel aan bijdragen. Daarom is het belangrijk om het aanbod van en de afzetmarkt voor natuurlijke landbouwproducten te ontwikkelen. Boeren zijn terughoudend om hun agrarisch model om te schakelen naar natuurlijke landbouw als ze niet verzekerd zijn van afzet. Tegelijkertijd krijgen partijen die natuurlijke producten willen inkopen te maken met een gebrek aan leveranciers. Onze concrete oproepen:

- **Werk een akkoord uit** voor echte prijzen met de gehele keten. Zorg voor maatregelen vanuit de overheid om dit in het systeem in te bouwen, zoals minimum normen voor afname van natuurinclusieve producten in supermarkten.

Natuurlijk Kapitaal

- **Geef als overheid het goede voorbeeld;** de grond die het Rijk zelf in bezit heeft moet voldoen aan natuurinclusieve landbouw en alle Rijksinkoop moet gebeuren vanuit natuurlijke landbouwsystemen met korte ketens.
- **Ontwikkel een integrale aanpak** waarmee oplossingen voor natuurlijk boeren worden gecombineerd met de circulaire transitie in de bouw-, chemie- en textielsector (biobased grondstoffen). Dit zorgt voor een extra verdienmodel voor boeren die omschakelen naar natuurlijke landbouw.

Gebouwde omgeving

In de gebouwde omgeving worden veel initiatieven bedacht om natuurlijk kapitaal mee te nemen in projecten. De uitdaging is nu om dit op te schalen en de standaard te maken. Onze concrete oproepen:

- **Stel methoden en oplossingen beschikbaar** voor ondernemers zodat die gelijk aan de slag kunnen. Werk daarbij toe naar een gezamenlijke taal, en een visie op hoe natuurlijk kapitaal in bedrijfsvoering en in projecten een plek krijgt. Zet in op kennisdeling tussen projecten en minder op nieuwe kennisontwikkeling. Er zijn al veel pilots, de kansrijke lessen kunnen nu worden verbonden en opgeschaald.
- **Stimuleer gedragsverandering** en voorkom dat het gesprek alleen op de inhoud wordt gevoerd. Geef ondernemers ondersteuning in die gedragsverandering.
- **Stuur aan op een integrale benadering** van projecten in de gebouwde omgeving waarbij een brede groep aan experts betrokken is vanaf het begin. Zo wordt natuurlijk kapitaal vanaf de startfase van projecten meegenomen.

Chemie

Natuurlijk kapitaal is van groot belang voor de vitaliteit van de chemische sector. De sector gebruikt veel grondstoffen en mineralen voor productie, water voor koeling en oplossing, en schone lucht voor stoomproductie. Onze concrete oproepen:

- **Stimuleer chemiebedrijven om hun afhankelijkheden van én impact op natuurlijk kapitaal in kaart te brengen.** Ondersteun initiatieven die kennisdeling faciliteren en tools om dit te monitoren.
- **Integreer het herstel en de versterking van natuurlijk kapitaal in het overheidsbeleid** voor de verduurzaming van de (chemische) industrie.
- **Bouw de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen af** en versnel de transitie naar biograndstoffen voor de chemie. Stimuleer de natuurinclusieve teelt van biograndstoffen.

MVO Nederland stuurt de transitie naar een duurzame economie met de grootste ondernemersbeweging van Europa. Die transitie vraagt om verandering van het huidige systeem. Het bedrijfsleven is als geen ander in staat om snel en goed in te spelen op veranderende omstandigheden. En dus geloven wij dat we samen met hen het snelste en de beste resultaten bereiken. MVO Nederland wil dat in 2025 minimaal twintig procent van de Nederlandse economie omgaat in de duurzame economie, die gestoeld is op meer dan alleen financiële waarden en draait binnen de grenzen van de natuur en maatschappij. Alleen zo kunnen we het tij keren.

